

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Комітет з питань етики

РІШЕННЯ

від 04 квітня 2024 року № 29 (94)

про внесення на розгляд

**Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
подання про наявність у дисертації кандидата медичних наук
Кротевича М. С. «Морфологічні різновиди папілярного раку щитоподібної
залози та прогноз хвороби» фактів академічного плагіату**

До Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) надійшла скарга в електронній формі (реєстр. № 26/1-АД від 04 вересня 2023 року, далі – скарга) від доктора медичних наук, професора Грабового Олександра Миколайовича щодо виявлення фактів академічного плагіату в захищеній 25.06.2014 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.600.03 при Харківському національному медичному університеті дисертації кандидата медичних наук Михайла Станіславовича Кротевича «Морфологічні різновиди папілярного раку щитоподібної залози та прогноз хвороби».

Комітет з питань етики (далі – Комітет) своїм рішенням від 19 вересня 2023 року № 39 (52) прийняв скаргу до розгляду та призначив доповідачем Татарчук Т. Ф.

Про прийняття скарги до розгляду Комітетом належним чином були проінформовані Харківський національний медичний університет як заклад, спеціалізована вчена рада якого прийняла рішення про присудження наукового ступеня, а також Кротевич М. С. Водночас копія скарги оприлюднена на сайті Національного агентства.

Рішенням Комітету за дорученням доповідача за скаргою перевірку викладених у скарзі відомостей здійснював секретаріат Національного агентства.

Рішенням Національного агентства від 24 жовтня 2023 року (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 року) затверджено Порядок розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації (далі – Порядок) у новій редакції та встановлено, що він набуває чинності з дня, наступного після його затвердження. Оскільки під час розгляду скарги було змінено нормативно-правове регулювання, в Комітеті відсутні підстави для застосування нечинного попереднього регулювання. Відтак Комітетом застосовується Порядок у новій редакції з дня набрання ним чинності.

Відповідно до пункту 12 Порядку в новій редакції уповноважений підрозділ секретаріату Національного агентства здійснює перевірку викладених у скарзі відомостей щодо наявності у дисертації фактів академічного плагіату у строк до шести місяців з дня прийняття її до розгляду Комітетом.

Уповноважений підрозділ секретаріату Національного агентства 20 лютого 2024 року надав Голові Комітету Звіт перевірки відомостей щодо наявності фактів академічного плагіату в дисертації кандидата медичних наук Кротевича М. С. «Морфологічні різновиди папілярного раку щитоподібної залози та прогноз хвороби» з результатами проведеного аналізу виявлених за допомогою відповідного програмного забезпечення фрагментів збігів щодо неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання (реєстр. № 17 від 20 лютого 2024 року) далі – матеріали перевірки).

Згідно з пунктом 14 Порядку у новій редакції Голова Комітету, отримавши від уповноваженого підрозділу секретаріату Національного агентства матеріали перевірки, передає їх протягом сімох робочих днів на ознайомлення членам Комітету та визначає доповідача зі складу Комітету, який не пізніше одного місяця від дня отримання ним матеріалів перевірки подає Голові Комітету мотивований проєкт рішення Комітету.

На підставі наведеного, з метою дотримання вимог пункту 14 Порядку Голова Комітету 23 лютого 2024 року визначив Татарчук Т.Ф. доповідачкою за скаргою, якою 22 березня 2024 року було надано проєкт рішення Комітету.

28 березня 2024 року на підставі поданої заяви Татарчук Т. Ф. про неможливість прийняти участь у засіданні Комітету у зв'язку із закордонним відрядженням Голова Комітету визначив себе доповідачем за скаргою.

За наслідками вивчення матеріалів перевірки, а також інформації, наданої доповідачем Комітет дійшов висновку про наявність фактів академічного плагіату у дисертації кандидата медичних наук Кротевича М. С. «Морфологічні різновиди папілярного раку щитоподібної залози та прогноз хвороби».

Так, у дисертації кандидата медичних наук Кротевича М. С. «Морфологічні різновиди папілярного раку щитоподібної залози та прогноз хвороби» за допомогою програмного забезпечення, зокрема з використанням функції автоматичного перекладу, виявлено численні текстові збіги з джерелами інших авторів без належних посилань.

Відповідно до результатів проведеної перевірки виявлені численні текстові запозичення без посилання на джерело, що свідчать про факти дослівних (без змін), з незначними змінами або в перекладі відтворення текстів, а також використання матеріалів (кількісних даних, таблиць, фотозображень, діаграми) з таких праць інших авторів:

1. Хоперія В.Г. Чинники прогнозу пухлин щитоподібної залози. Дис. на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук зі спец. 14.01.14 – ендокринологія. – К., 2012. – 265 арк.

2. 2. Ларін О.С. Хірургічне лікування раку щитоподібної залози із урахуванням його клініко-морфологічних варіантів і прогностичних чинників.

Дис. на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук зі спец. 14.01.03 – хірургія. – Київ, 2009. – 324 арк.

3. Фюрер, Дагмар Генетика доброкачественных и злокачественных опухолей щитовидной железы // Міжнародний ендокринологічний журнал, № 3 (9), 2007.

4. Семиков В.И. Прогностический индекс и выбор объема оперативного вмешательства у больных дифференцированным раком щитовидной железы. Автореф. дис. на соискание ученой степени кандидата медицинских наук по спец. 14.00.27 — хирургия, 14.00.14 — онкология. – Москва, 1995. – 25 с.

При оцінці матеріалів перевірки Комітет керується пунктом 21 Порядку, згідно з яким будь-які документи чи свідчення про наявність або відсутність у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації не є вирішальними, не мають наперед визначеного значення для Комітету і враховуються в сукупності з іншими документами та матеріалами при прийнятті рішень відповідно до цього Порядку.

Натомість Комітет бере до уваги, що відповідно до пункту 38 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

Згідно з пунктом 14 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою КМУ від 24 липня 2013 р. № 567, чинного на момент видачі відповідного диплома Кротевичу М. С., якщо у дисертації використано ідеї або розробки, що належать співавторам, разом з якими опубліковані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт у дисертації та в авторефераті з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в такі праці або розробки.

Виявлення в дисертації, авторові якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.

Згідно із пунктом 1.3. Основних вимог до дисертацій та авторефератів дисертацій (далі – Основні вимоги), затверджених наказом Вищої атестаційної комісії України від 21 березня 1997 року № 121 «Про запровадження переліків та форм документів, що використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників», при написанні дисертації здобувач повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати.

Пунктом 4.6. Основних вимог, зокрема, передбачено, що при написанні дисертації здобувач повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в дисертації, або на ідеях і висновках яких

розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена дисертація. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в дисертації.

При цьому частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту» визначено, що порушенням академічної доброчесності вважається, зокрема, академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Таким чином наявність в дисертації «текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело», що є підставою порушення клопотання про позбавлення особи наукового ступеня, узгоджується із визначенням академічного плагіату, закріпленого частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту».

Відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту» Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Відповідно до частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня кандидата наук, доктора наук у разі встановлення відповідно до законодавства фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржено відповідно до законодавства.

На підставі наведеного, відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту», частини четвертої статті 42 Закону України «Про освіту», частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», пунктів 38, 41 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, пунктів 21–22 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 року), з урахуванням пункту 14 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою від 24 липня 2013 р. № 567, чинного на момент видачі відповідного диплома Кротевичу М. С., пунктів 1.3 та 4.6 Основних вимог до дисертацій та

авторефератів дисертацій, затверджених наказом Вищої атестаційної комісії України від 21.03.1997 № 121 «Про запровадження переліків та форм документів, що використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників», Комітет

ВИРШИВ: внести на розгляд Національного агентства подання про наявність у дисертації кандидата медичних наук Кретеви́ча М. С. «Морфологічні різновиди папілярного раку щитоподібної залози та прогноз хвороби» фактів академічного плагіату.

Голова Комітету

Артем АРТЮХОВ